EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2015 08 05
COM(2015) 388 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl taisyklių, reglamentuojančių bankų rizikos ribojimo reikalavimų taikymo lygius

TURINYS

1. Įvadas ... 3

2. Taisyklių, reglamentuojančių KRD ir KRR nustatytų rizikos ribojimo reikalavimų taikymo lygius, apžvalga ... 4

2.1. Bendroji dviejų lygių priežiūros taisyklė ... 4

2.1.1. Bendroji taisyklė iš esmės suderinta su BBPK standartais ... 4

2.1.2. Abu taikymo lygiai papildo vienas kitą ... 4

2.2. Bendrosios taisyklės išimtys ... 5

2.3. Išimčių pagrindimas ... 6

2.4. Išimčių taikymas ES ... 7

3. Nustatytos rizikos ribojimo reikalavimų taikymo lygius reglamentuojančių taisyklių problemos ... 7

3.1. Kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms taikomų nukrypti leidžiančių nuostatų skirtumai ... 8

3.2. Taisyklėse neatsižvelgiama į pertvarkymo aspektus ... 8

3.3. Netinkama nukrypti leidžiančių nuostatų taikymo sritis ... 8

3.4. Neišsamios išimčių taikymo sąlygos ... 9

3.5. Nesuderintos KRD ir KRR išimčių taisyklės ... 9

3.6. Nepakankama subjektų, kuriems netaikomi rizikos ribojimo reikalavimai, stebėsena 10

3.7. Nustatytos aiškinimo problemos ... 10

3.7.1. Skirtingo aiškinimo, kaip konsoliduotai taikyti atlygio taisykles, rizika ... 10

3.7.2. Skirtingo išimčių taikymo sąlygų aiškinimo rizika ... 10

3.7.3. Neaiškus įstaigų, turinčių trečiosiose šalyse įsisteigusių finansų subjektų akcijų paketo dalį, traktavimas ... 11

4. Išvada ... 11

1. ĮVADAS

Bankų grupės, kurią sudaro kelios kredito įstaigos arba investicinės įmonės (toliau – įstaigos) priežiūra vykdoma dviem lygiai – visos bankų grupės ir kiekvienos grupei priklausančios įstaigos. Pirmasis lygis atitinka konsoliduotą priežiūrą, o antrasis lygis atitinka individualią priežiūrą. Pagal šį dviejų lygių priežiūros principą bankų rizikos ribojimo taisyklės, nustatytos Direktyva 2013/36/ES[1] (toliau – KRD) ir Reglamentu (ES) Nr. 575/2013[2] (toliau – KRR), taikomos tiek individualiai, tiek konsoliduotai. Tačiau šiam principui taikomos kelios išimtys.

Šios ataskaitos tikslas – įvertinti taisyklių, reglamentuojančių rizikos ribojimo reikalavimų, nustatytų KRD ir KRR, taikymo lygius, visų pirma išimčių režimo, tinkamumą. Ši ataskaita aprėpia du Europos Parlamento ir Tarybos suteiktus įgaliojimus Komisijai, kaip nurodyta KRD 161 straipsnio 4 dalyje ir KRR 508 straipsnio 1 dalyje:

– pirmuoju įgaliojimu reikalaujama, kad Komisija peržiūrėtų, kaip taikomi KRD 108 ir 109 straipsniai, ir iki 2014 m. gruodžio 31 d. pateiktų Europos Parlamentui ir Tarybai jų taikymo ataskaitą kartu su atitinkamais pasiūlymais dėl teisės aktų; šiuose dviejuose straipsniuose nurodomi rizikos ribojimo reikalavimų, nustatytų KRD 73–96 straipsniuose, taikymo lygiai, kiek tai susiję su vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo procesu (angl. ICAAP), valdymo tvarka, rizikos valdymu ir atlygio politika;

– antruoju įgaliojimu reikalaujama, kad Komisija peržiūrėtų KRR pirmos dalies II antraštinės dalies ir 113 straipsnio 6–7 dalių taikymą ir pateiktų jų taikymo ataskaitą. KRR pirmos dalies II antraštinėje dalyje nustatytos visų KRD ir KRR nustatytų rizikos ribojimo reikalavimų individualaus ir konsoliduoto taikymo įstaigoms, įskaitant bendradarbiavimo tinklams ir institucinėms užtikrinimo sistemoms (IUS) priklausančias įstaigas, taisyklės. KRR 113 straipsnio 6–7 dalyse nustatytos sąlygos, kurių turi būti laikomasi, kad įstaigoms, priklausančioms tai pačiai IUS, arba įstaigoms, susijusioms Direktyvos 83/349/EEB[3] 12 straipsnio 1 dalyje nurodytais ryšiais, nebūtų individualiai taikomi likvidumo reikalavimai.

Ataskaita parengta remiantis nuomone, kurią 2014 m. spalio 31 d. pateikė Europos bankininkystės institucija (EBI), pasikonsultavusi su nacionalinėmis kompetentingomis valdžios institucijomis[4].

---

[1] 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūros, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2002/87/EB ir panaikinamos direktyvos 2006/48/EB bei 2006/49/EB (OL L 176, 2013 6 27, p. 338).

[2] 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 dėl prudencinių reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (OL L 176, 2013 6 27, p. 1).

[3] 1983 m. birželio 13 d. Septintoji Tarybos direktyva 83/349/EEB, pagrįsta Sutarties 54 straipsnio 3 dalies g punktu, dėl konsoliduotos atskaitomybės (OL L 193, 1983 7 18, p. 1).

[4] EBI nuomonė apie *Direktyvos 2013/36/ES 108 ir 109 straipsnių ir Reglamento (ES) Nr. 575/2013 pirmos dalies II antraštinės dalies ir 113 straipsnio 6 ir 7 dalių taikymą*, 2013 m. spalio 29 d.

Tolesniame skirsnyje apžvelgiamos įvairios taisyklės, reglamentuojančios rizikos ribojimo reikalavimų taikymo lygius, pradedant aiškiu pagrindinių klausimų įvertinimu. Trečiame skirsnyje nurodomi šių taisyklių skirtumai, neatitikimai ir jų aiškinimo problemos. Išvadoje siūloma, kaip spręsti nustatytas problemas.

2. TAISYKLIŲ, REGLAMENTUOJANČIŲ KRD IR KRR NUSTATYTŲ RIZIKOS RIBOJIMO REIKALAVIMŲ TAIKYMO LYGIUS, APŽVALGA

2.1. Bendroji dviejų lygių priežiūros taisyklė

Paprastai bankų grupei, sudarytai iš vienos ar daugiau įstaigų, rizikos ribojimo reikalavimai taikomi tiek individualiai, tiek konsoliduotai. Individualiu lygiu kiekviena bankų grupės įstaiga laikosi rizikos rizikos ribojimo reikalavimų, atsižvelgdama į savo konkrečią padėtį pagal KRR 6 straipsnį. Konsoliduotu lygiu pagrindinis bankų grupės subjektas privalo laikytis rizikos ribojimo reikalavimų, remdamasis konsoliduota bankų grupės padėtimi pagal KRR 11 straipsnį.

2.1.1. Bendroji taisyklė iš esmės suderinta su BBPK standartais

Dviejų lygių priežiūros taisyklė yra esminis pagrindinių veiksmingos bankų priežiūros principų, persvarstytų Bazelio bankų priežiūros komiteto (BBPK) 2012 m. rugsėjo mėn., elementas. Šiais principais pabrėžiama, jog svarbu, kad priežiūros institucijos, be konsoliduotos priežiūros, vykdytų individualią kiekvieno grupės banko priežiūrą.

Bendra dviejų lygių priežiūros taisyklė taip pat atitinka 2006 m. birželio mėn. BBPK sistemą[5], pagal kurią rekomenduojama, kad rizikos ribojimo taisyklės turėtų būti konsoliduotai taikomos visoms tarptautiniu mastu veikiančioms bankų grupėms ir kiekvienos tarptautiniu mastu veikiančios banko patronuojamosios įmonės, priklausančios tokiai bankų grupei, lygiu.

2.1.2. Abu taikymo lygiai papildo vienas kitą

Taikymo lygiai yra vienas kitą papildantys. Individualus taikymas leidžia kompetentingoms institucijoms sutelkti dėmesį į pačią įstaigą, o priežiūrą taikant konsoliduotai galima bendrai įvertinti visą grupę, kuriai priklauso įstaiga. Konsoliduota priežiūra padeda kompetentingoms institucijoms geriau nustatyti ir stebėti grėsmę, kurią kiti grupės subjektai gali kelti kiekvienai grupei priklausančiai įstaigai; tai savo ruožtu stiprina individualią įstaigų priežiūrą.

Individualus taikymas dera su faktu, kad įsipareigojimus turi vykdyti juridiniai asmenys; tai reiškia, kad patronuojančiosios įmonės paprastai nėra teisiškai atsakingos už patronuojamųjų įmonių prisiimtus įsipareigojimus. Kita vertus, konsoliduota priežiūra padeda išvengti dvigubo kapitalo skaičiavimo, kai ūkio subjektas turi kapitalo, išleisto kito tos pačios grupės subjekto. Priežiūros taikymas individualiu lygiu savo ruožtu padeda priežiūros institucijoms užtikrinti, kad nuosavos lėšos būtų tinkamai paskirstytos bankų grupės viduje ir jomis būtų galima apsaugoti santaupas arba investicijas.

---

[5] 2006 m. birželio mėn. BBPK sistema. *„Bazelis II. Tarptautinė kapitalo įvertinimo ir kapitalo standartų konvergencija. Peržiūrėti pagrindai. Išsamus variantas.*

Konsoliduotas taikymas leidžia kompetentingoms institucijoms prižiūrėti finansų subjektus, kurie nėra tiesiogiai prižiūrimi individualiu lygmeniu. Konsolidavimo taikymo sritis apima visus subjektus, vykdančius bankų ar finansinio pobūdžio veiklą, įskaitant tuos, kurie nelaikomi įstaigomis, pavyzdžiui, turto valdymo bendroves, mokėjimo įstaigas ar finansų kontroliuojančiąsias (holdingo) bendroves. Kita vertus, individualus rizikos ribojimo reikalavimų taikymas padeda kompetentingoms institucijoms geriau nustatyti riziką grupės viduje, kurios negalima nustatyti vien taikant konsoliduotą priežiūrą.

2.2. Bendrosios taisyklės išimtys

Dviejų lygių priežiūros principui taikomos šios išimtys:

– valstybės narės kompetentingos institucijos gali leisti individualiai netaikyti mokumo reikalavimų patronuojamajai įmonei arba jos patronuojančiajai įmonei, jei patronuojamoji arba patronuojančioji įmonė yra toje valstybėje narėje, jai taikoma konsoliduota priežiūra ir tokios pačios rizikos valdymo sistemos be kliūčių pervesti lėšas laikantis KRR 7 straipsnyje nustatytų sąlygų; ši išimtis gali būti taikoma ir KRD 74–96 straipsniuose nustatytiems rizikos ribojimo reikalavimams, laikantis KRD 109 straipsnio 1 dalies;

– valstybės narės kompetentingos institucijos gali leisti individualiai netaikyti visų rizikos ribojimo reikalavimų centrinei įstaigai ir centrinės įstaigos nuolat kontroliuojamoms kredito įstaigoms, kai yra tenkinamos KRR 10 straipsnyje nustatytos sąlygos; ši išimtis gali būti taikoma ir vidaus kapitalo reikalavimams, laikantis KRD 108 straipsnio 1 dalies;

– kompetentingos valdžios institucijos gali leisti individualiai netaikyti informacijos atskleidimo ir mokumo reikalavimų (išskyrus sverto reikalavimus) patronuojančiajai įstaigai ir jos patronuojamajai įstaigai, leisdamos patronuojančiajai įstaigai įtraukti savo patronuojamąją įstaigą apskaičiuojant savo mokumo reikalavimus, kai yra tenkinamos KRR 9 straipsnyje nustatytos sąlygos;

– kompetentingos institucijos gali leisti individualiai netaikyti likvidumo reikalavimų grupei įstaigų ir jas prižiūrėti kaip vieną likvidumo pogrupį, kai yra tenkinamos KRR 8 straipsnyje nustatytos sąlygos[6]; šią išimtį taip pat galima taikyti įstaigoms, kurios priklauso tai pačiai IUS, ir įstaigoms, kurios yra susijusios Direktyvos 83/349/EEB 12 straipsnio 1 dalyje nurodytais ryšiais, su sąlyga, kad jos atitinka KRR 113 straipsnio 6 arba 7 dalyje nustatytas sąlygas;

– Pagal KRR 6 straipsnio 4 ir 5 dalis investicinėms įmonėms, turinčių ribotą leidimą teikti investicines paslaugas, likvidumo ir sverto reikalavimai individualiai netaikomi; kompetentingos institucijos taip pat gali leisti individualiai netaikyti likvidumo reikalavimų investicinei įmonei, atsižvelgdamos į jos veiklos pobūdį, mastą ir sudėtingumą; KRR 11 straipsnio 3 dalimi šią išimtį leidžiama taikyti ir konsoliduotiems likvidumo reikalavimams, jei grupę sudaro tik investicinės įmonės;

[6] jei įstaigos yra gavusios leidimus keliose valstybėse narėse, įvairių valstybių narių kompetentingoms institucijoms reikia pasiekti bendrą susitarimą pagal KRR 8 straipsnio 3 dalį ir 21 straipsnį.

– pagal KRR 16 straipsnį investicinių įmonių grupei leidžiama konsoliduotai nesilaikyti sverto reikalavimų, jeigu visi grupės subjektai yra investicinės įmonės, kurioms individualiai netaikomas sverto reikalavimas;

– pagal KRR 15 straipsnį ir KRD 108 straipsnio 1 dalį konsoliduotos priežiūros institucija gali atleisti investicinių įmonių grupę nuo konsoliduotai taikomų kapitalo ir ICAAP reikalavimų, jeigu grupėje nėra kredito įstaigų, o visos grupės investicinės įmonės ribotu mastu vykdo investicinę veiklą ar teikia investicines paslaugas;

– pagal KRR 6 straipsnio 3 dalį arba 13 straipsnį jokia įstaiga, įtraukta į rizikos ribojimu pagrįstą konsolidavimą, išskyrus svarbias patronuojamąsias įmones, neturi individualiai laikytis informacijos atskleidimo reikalavimų; įstaigoms konsoliduotai netaikomi informacijos atskleidimo reikalavimai, jeigu lygiavertę informaciją konsoliduotai pateikia trečiojoje šalyje įsteigta patronuojančioji įmonė;

– pagal KRR 6 straipsnio 2 dalį jokia įstaiga, įtraukta į rizikos ribojimu pagrįstą konsolidavimą, neturi individualiai taikyti KRR 89, 90 ir 91 straipsniuose nustatytų rizikos ribojimo reikalavimų kvalifikuotiesiems akcijų paketams ne finansų veiklą vykdančiose įmonėse;

– tam tikromis aplinkybėmis bankų grupės subjektai gali būti neįtraukiami į rizikos ribojimu pagrįstą konsolidavimą, kaip nurodyta KRR 19 straipsnyje.

2.3. Išimčių pagrindimas

Bankų grupei priklausančių įstaigų atleidimas nuo individualaus mokumo reikalavimų taikymo pagal KRR 7, 9 ir 10 straipsnius yra pateisinamas, jei šios įstaigos gali būti laikomos vienu subjektu. Tai gali atsitikti tuo atveju, kai visi grupės subjektai yra tarpusavyje susiję griežtos kontrolės ryšiais, o jų konsoliduotą priežiūrą vykdo ta pati institucija, kai jiems taikoma grupės rizikos valdymo sistema su tvirtais grupės vidaus įsipareigojimais ir nėra kliūčių laisvam kapitalo judėjimui. Tokiu atveju individualus rizikos ribojimo reikalavimų taikymas konsoliduotai priežiūrai papildomos vertės nesuteikia.

Bankų grupei priklausančių įstaigų atleidimas nuo individualaus likvidumo reikalavimų taikymo pagal KRR 8 straipsnį palengvina likvidumo rizikos valdymą grupės mastu ir padeda išvengti nepanaudojamo likvidžiojo turto sankaupų dėl grupės vidaus likvidžiojo turto pervedimų apribojimų, kurios galėtų susidaryti dėl likvidumo reikalavimų taikymo kiekvienai bankų grupės įstaigai.

Bankų grupės subjektų neįtraukimas į rizikos ribojimu pagrįstą konsolidavimą pagal KRR 19 straipsnį laikomas tinkamu, kai patronuojančiosios įmonės susiduria su apribojimais, kurie iš esmės trukdo naudotis patronuojančiosios įmonės teisėmis patronuojamųjų įmonių atžvilgiu, arba kai įmonių grupės vykdoma veikla taip smarkiai skiriasi nuo kitų grupės subjektų vykdomos veiklos, kad jų įtraukimas neleidžia priežiūros institucijoms susidaryti teisingos nuomonės apie bankų grupę.

Išimtys pagal KRR 6 straipsnio 3 dalį ir 13 straipsnį grindžiamos tuo, kad nereikšmingoms patronuojamosioms įmonėms taikomas reikalavimas individualiai atskleisti informaciją apie rizikos ribojimą reikšmingai nepadidina rinkos drausmės, turint omenyje tai, kad informacija apie rizikos ribojimą jau yra atskleista grupės lygiu.

Išimtys pagal KRR 6 straipsnio 4 ir 5 dalis ir 16 straipsnį susijusios su tuo, kad Bazelio komitetas sukūrė likvidumo ir sverto koeficientus, siekdamas taikyti juos kredito įstaigoms, o ne investicinėms įmonėms, ir nebuvo atsižvelgta į investicinių įmonių veiklos ir jų teikiamų paslaugų ypatumus.

Taikant išimtį pagal KRR 15 straipsnį siekiama išvengti, kad investicinių įmonių grupės, kurių investicinės paslaugos ar veikla yra ribotos, būtų neproporcingai apsunkintos kapitalo reikalavimais. Tačiau siekiant išsaugoti šių finansinių grupių mokumą, šios išimties taikymas siejamas su papildomais reikalavimais, kurios reikia įvykdyti, susijusiais su kapitalo reikalavimų skaičiavimu, nuosavomis lėšomis ir vidaus kontrole.

2.4. Išimčių taikymas ES

Kai kurios išimtys ES taikomos gana ribotai:

– tik 5 iš 28 valstybių narių taiko išimtis pagal KRR 7 straipsnį;

– tik trys valstybės narės leidžia patronuojančiosioms įstaigoms konsoliduoti patronuojamąsias įmones pagal KRR 9 straipsnį;

– tik keli grupės subjektai neįtraukiami į rizikos ribojimu pagrįstą konsolidavimą pagal KRR 19 straipsnį;

– tik dvi valstybės narės atleidžia įstaigas nuo valdymo, atlygio ir rizikos valdymo reikalavimų pagal KRD 109 straipsnio 1 dalį.

Išimtis pagal KRR 8 straipsnį tarpvalstybiniu lygmeniu taikoma tik nuo 2015 m. sausio 1 d.

Kita vertus, nukrypti leidžianti nuostata pagal KRR 10 straipsnį gana plačiai taikoma bendradarbiavimo tinklams, nes šia išimtimi naudojasi daugelis centrinių įstaigų ir jų kontroliuojamų kredito įstaigų mažiausiai šešiose valstybėse narėse, o tai savo ruožtu gali leisti joms netaikyti vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo proceso reikalavimų pagal KRD 108 straipsnio 1 dalį.

Nors ir neatrodo tokios svarbios, išimtys gali turėti didelę įtaką ES bankų grupių struktūrai ir vidaus organizacijai, taip pat tam, kaip kompetentingos institucijos prižiūri bankų grupes. Galiojančių taisyklių pakeitimai galėtų lemti didelio masto korekcijas ir padidinti įstaigų, kompetentingų institucijų ir EBI išlaidas. Tačiau gali būti naudinga ateityje peržiūrėti nukrypti leidžiančių nuostatų taikymo tvarką, atsižvelgiant į patirtį, įgytą taikant padengimo likvidžiuoju turtu reikalavimą ir bendrą priežiūros mechanizmą (BPM).

3. NUSTATYTOS RIZIKOS RIBOJIMO REIKALAVIMŲ TAIKYMO LYGIUS REGLAMENTUOJANČIŲ TAISYKLIŲ PROBLEMOS

Rizikos ribojimo reikalavimų taikymo lygius reglamentuojančių taisyklių analizė atskleidė toliau nurodytus skirtumus, neatitikimus ir aiškinimo problemas, kuriuos verta panagrinėti išsamiau.

3.1. Kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms taikomų nukrypti leidžiančių nuostatų skirtumai

Kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms individualiai ir konsoliduotai taikomi rizikos ribojimo reikalavimai, išskyrus atvejus, kai taikomos išimtys. Tačiau nukrypti leidžiančių nuostatų taikymo tvarka šių dviejų rūšių įstaigoms skiriasi. Skirtingai nei kredito įstaigoms, investicinėms įmonėms gali būti leidžiama individualiai nesilaikyti likvidumo arba sverto reikalavimų pagal KRR 6 straipsnį nereikalaujant atitikti tam tikrų sąlygų. Skirtingai nei kredito įstaigų grupėms, investicinių įmonių grupėms kompetentingos institucijos gali leisti konsoliduotai netaikyti rizikos ribojimo reikalavimų pagal KRR 11 straipsnio 3 dalį, 15 arba 16 straipsnius.

Gali būti verta investicinėms įmonėms ir toliau taikyti ne tokias griežtas taisykles, atsižvelgiant į jų dydį, veiklos pobūdį ar jų rizikos profilį. Todėl bus svarbu suprasti, ar toks skirtingų sąlygų taikymas galėtų turėti neigiamų padarinių. Komisija, vykdydama bendrą visos rizikos ribojimo tvarkos taikymo investicinėms įmonėms peržiūrą, kurią ji turi atlikti 2015 m. pagal KRR 508 straipsnio 2 ir 3 dalis, peržiūrės nukrypti leidžiančių nuostatų taikymo tvarką, taikomą investicinėms įmonėms,

3.2. Taisyklėse neatsižvelgiama į pertvarkymo aspektus

Sąlygos, kuriomis įstaigoms galima individualiai netaikyti rizikos ribojimo reikalavimų, nustatytos neatsižvelgiant į pertvarkymo aspektus. Šios sąlygos galėtų būti peržiūrėtos atsižvelgiant į naujus reikalavimus, nustatytus Direktyvoje 2014/59/ES[7] (toliau – BGPD), siekiant išlaikyti nuoseklumą tarp bankų pertvarkymo ir bankų grupių priežiūros. Visų pirma, vertinant, ar nėra kliūčių laisvam lėšų judėjimui bankų grupės viduje, reikėtų atsižvelgti į grupės finansinės paramos susitarimą, nurodytą BGPD II antraštinės dalies III skyriuje.

3.3. Netinkama nukrypti leidžiančių nuostatų taikymo sritis

Kompetentingos institucijos gali leisti individualiai netaikyti įstaigoms KRD 74–96 straipsniuose nustatytų rizikos ribojimo reikalavimų laikantis KRD 109 straipsnio 1 dalies. Tačiau 74–96 straipsniai apima esminius rizikos ribojimo reikalavimus, pavyzdžiui, patikimų valdymo priemonių, veiksmingų rizikos valdymo procesų ir patikimų vidaus kontrolės mechanizmus diegimą. Todėl kompetentingos institucijos nenoriai suteikia šią išimtį, nes šie reikalavimai yra laikomi būtinais veiksmingai prudencinei priežiūrai užtikrinti. Todėl būtų protinga šią išimtį taikyti tik tais atvejais, kai individualus šių reikalavimų taikymas nėra būtinas ir gali būti tinkamai pakeistas konsoliduotu taikymu.

Be to, KRR 9 straipsniu neleidžiama atleisti įstaigų nuo sverto reikalavimų, tačiau tai leidžiama KRR 7 straipsniu. Vertėtų apsvarstyti galimybę geriau suderinti šiuos du straipsnius.

---

[7] 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/59/ES, kuria nustatoma kredito įstaigų ir investicinių įmonių gaivinimo ir pertvarkymo sistema ir iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 82/891/EEB, direktyvos 2001/24/EB, 2002/47/EB, 2004/25/EB, 2005/56/EB, 2007/36/EB, 2011/35/ES, 2012/30/ES bei 2013/36/ES ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 1093/2010 bei (ES) Nr. 648/2012 (OL L 173, 2014 6 12, p. 190).

3.4. Neišsamios išimčių taikymo sąlygos

Patronuojančiosios įstaigos ir jų patronuojamosios įmonės gali būti atleistos nuo individualaus rizikos ribojimo reikalavimų taikymo pagal KRR 7 straipsnį, su sąlyga, kad jos atitinka tam tikras tame straipsnyje nurodytas sąlygas. Tačiau gali būti verta dabartines sąlygas papildyti tokiais tolesniais reikalavimais:

– kontroliuojamojo pobūdžio santykiais turėtų būti laikomi tokie patronuojančiosios ir patronuojamosios įmonės santykiai, kai patronuojančioji įmonė turi teisę duoti privalomus nurodymus savo patronuojamosioms įmonėms; tokia sąlyga jau numatyta pagal KRR 10 straipsnį;

– patronuojančiosios įmonės rizikos valdymo sistema galėtų būti laikoma įgyvendinta patronuojamosiose įmonėse tada, kai tiek patronuojančiojoje, tiek patronuojamojoje įmonėse veikia vienoda integruota rizikos valdymo sistema.

3.5. Nesuderintos KRD ir KRR išimčių taisyklės

Priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesas (SREP) taikomas tuo pačiu lygiu, kaip ir KRR nustatyti rizikos ribojimo reikalavimai. Kadangi vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo procesas pagal KRD 73 straipsnį yra pradinis SREP taškas, o SREP apima KRD 74–96 straipsniuose nustatytus įpareigojimus, KRD 108 ir 109 straipsniuose nustatyti rizikos ribojimo reikalavimų taikymo lygiai gali lemti šiuos neatitikimus:

– vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo procesas ir KRD 74–96 straipsniuose nustatyti rizikos ribojimo reikalavimai negali būti taikomi tuo pačiu lygiu, kai įstaigoms taikoma išimtis pagal KRD 108 straipsnio 1 dalį arba 109 straipsnio 1 dalį;

– įstaigoms, kurioms taikomos nukrypti leidžiančios nuostatos, numatytos KRR 9 arba 8 straipsnyje, gali reikėti individualiai taikyti 73–96 straipsniuose nustatytas rizikos ribojimo taisykles;

– išimties pagal pagal KRR 10 straipsnį suteikimas nelemia išimties pagal KRD 108 straipsnio 1 dalį suteikimo, o tai reiškia, kad kredito įstaigoms, nuolat kontroliuojamoms centrinės įstaigos, gali būti leista individualiai netaikyti kapitalo reikalavimų, nes joms taikomi vidaus kapitalo reikalavimai;

– nereikalaujama, kad bankų grupėms priklausančios įstaigos individualiai įgyvendintų ICAAP, tačiau joms taikomi mokumo reikalavimai šiuo lygiu.

Todėl ICAAP ir rizikos ribojimo taisyklių, susijusių su valdymo priemonėmis, rizikos valdymu ir atlygio politika, taikymo lygiai, kaip nustatyta KRD 108 ir 109 straipsniuose, turėtų atitikti kitų KRD ir KRR nustatytų rizikos ribojimo reikalavimų taikymo lygius. Tačiau reikalavimas taikyti ICAAP kiekvienai didelės bankų grupės įstaigai gali būti laikomas pernelyg didele našta, ypač kalbant apie įstaigas, kurios nėra svarbios, palyginti su likusia grupe. Todėl kartu su ICAAP reikalavimų konsoliduotu taikymu, kai reikia, ICCAP galėtų būti individualiai taikomas bet kuriai įstaigai, įskaitant bankų grupėms priklausančias įstaigas, išskyrus atvejus, kai kompetentingos institucijos taikytų nukrypti leidžiančias nuostatas pagal KRR 7, 9 arba 10 straipsnius, atsižvelgiant į įstaigos svarbą, palyginti su likusia grupe.

3.6. Nepakankama subjektų, kuriems netaikomi rizikos ribojimo reikalavimai, stebėsena

Pagal KRR 19 straipsnio 1 dalį bankų grupėms leidžiama neįtraukti grupės subjektų į rizikos ribojimu pagrįstą konsolidavimą, nesikreipiant į savo kompetentingas institucijas. Tačiau vertėtų įvertinti reikalavimo, kad bankų grupės informuotų savo kompetentingas institucijas apie išimties pagal tą straipsnį taikymą, kad pastarosios galėtų suteikti leidimą bankams prieš pritaikant išimtį ir stebėti, kokiam subjektų skaičiui ir lėšų kiekiui ši išimtis taikoma, sąnaudas ir naudą.

3.7. Nustatytos aiškinimo problemos

3.7.1. Skirtingo aiškinimo, kaip konsoliduotai taikyti atlygio taisykles, rizika

KRD 92 straipsnio 1 dalyje reikalaujama, kad kompetentingos institucijos užtikrintų, jog atlygio principai ir taisyklės, nustatyti KRD 92–95 straipsniuose, būtų taikomi įstaigoms grupės, patronuojančiosios bendrovės ir patronuojamosios įmonės lygiais, įskaitant įmones, įsteigtas finansų centruose lengvatinių mokesčių zonose. KRD 67 konstatuojamojoje dalyje paaiškinama, kad tai daroma siekiant apsaugoti ir skatinti finansinį stabilumą Sąjungoje ir spręsti klausimus, susijusius su galimu KRD nustatytų reikalavimų nesilaikymu.

Keli atlygio reikalavimai KRD 92 straipsnyje taikomi tik darbuotojams, kurių veikla turi reikšmingą poveikį įstaigų rizikos profiliui. Komisijos deleguotajame reglamente (ES) Nr. 604/2014[8] nustatyti kriterijai, kaip nustatyti tokius darbuotojus grupės, patronuojančiosios bendrovės ir patronuojamosios įmonės lygiais.

Be to, pagal KRD 92 straipsnio 2 dalį atlygio reikalavimai turi būti taikomi tokiu būdu ir tokiu mastu, kurie atitiktų įstaigos dydį, vidaus organizaciją ir veiklos pobūdį, apimtį bei sudėtingumą. Atnaujintose EBI gairėse dėl atlygio taisyklių taikymo bus pateikti tolesni nurodymai dėl sąvokos „grupė“ taikymo srities ir proporcingumo principo taikymo – tai padės mažinti atlygio taisyklių skirtingo aiškinimo ir taikymo riziką.

Taip pat reikėtų pažymėti, kad KRD 161 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su EBI, iki 2016 m. birželio 30 d. peržiūrės nuostatas dėl atlygio. Šios peržiūros metu, be kitų dalykų, bus įvertintas atlygio taisyklių veiksmingumas, įgyvendinimas ir vykdymo užtikrinimas, taip pat nustatytos bet kokios spragos, susidariusios dėl proporcingumo principo taikymo.

3.7.2. Skirtingo išimčių taikymo sąlygų aiškinimo rizika

Įstaigoms gali būti leista netaikyti likvidumo ar mokumo reikalavimų pagal KRR 7, 8 ar 9 straipsnius su sąlyga, kad nebūtų kliūčių lėšų judėjimui. Vis dėlto priežiūros institucijai gali kilti sunkumų tas kliūtis nustatant. Paaiškinimas šioje srityje galėtų padėti didinti išimčių taikymo priežiūros konvergenciją. Apskritai kalbant, galėtų būti naudinga plačiau paaiškinti

[8] Žr. 2014 m. kovo 4 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 604/2014, kuriuo papildomos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/36/ES nuostatos dėl techninių reguliavimo standartų, susijusių su kokybiniais ir atitinkamais kiekybiniais kriterijais, pagal kuriuos nustatomos darbuotojų, kurių profesinė veikla turi reikšmingą poveikį įstaigos rizikos pobūdžiui, kategorijos, 1 straipsnį (OL L 167, 2014 6 6, p. 30).

šiuose trijuose KRR straipsniuose, ypač 8 straipsnyje, nustatytas sąlygas, nurodant, kaip sumažinti įvairių institucijų skirtingo aiškinimo riziką.

3.7.3. Neaiškus įstaigų, turinčių trečiosiose šalyse įsisteigusių finansų subjektų akcijų paketo dalį, traktavimas

KRR 22 straipsnyje ir KRD 108 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad patronuojamoji įstaiga, kuri turi trečiosiose šalyse įsisteigusių finansų subjektų akcijų paketo dalį, iš dalies konsoliduotai taiko kapitalo ir didelių pozicijų reikalavimus, taip pat taisykles, susijusias su kvalifikuotaisiais akcijų paketais ir su ICAAP. Tačiau šių dviejų straipsnių tikslą galima aiškinti įvairiai. Todėl įstaigų, turinčių trečiosiose šalyse įsisteigusių finansų subjektų akcijų paketo dalį, traktavimas galėtų būti patikslintas.

4. IŠVADA

Neatrodo tinkama po ataskaitos paskelbimo siūlyti iš dalies keisti galiojančias taisykles, nes Komisija turi toliau svarstyti, ar reikia šias išimtis ir jų taikymo sąlygas išlaikyti ir kokiu būdu. Kai kurie iš šių svarstymų bus itin aktualūs taikant bendrą priežiūros mechanizmą. Be to, kadangi kai kurios taisyklės yra naujos arba dar nebuvo plačiai taikomos, dar reiktų įgyti jų taikymo patirties, kad Komisija galėtų atidžiai įvertinti, ar verta iš dalies keisti galiojančias taisykles.

Taip pat atrodo, kad prieš svarstant galimybę keisti investicinėms įmonėms taikomas taisykles ypač svarbu atsižvelgti į rizikos ribojimu pagrįstos Europos investicinių įmonių priežiūros tvarkos ataskaitos, kurią Komisija paskelbs pagal KRR 508 straipsnio 2 ir 3 dalis, išvadas.

Galiausiai kompetentingų institucijų patirtis, įgyta įgyvendinant padengimo likvidžiuoju turtu reikalavimą ir taikant Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyvos nuostatas, padės Komisijai apsispręsti, ar reikėtų iš dalies keisti bankų rizikos ribojimo reikalavimų taikymo tvarką.